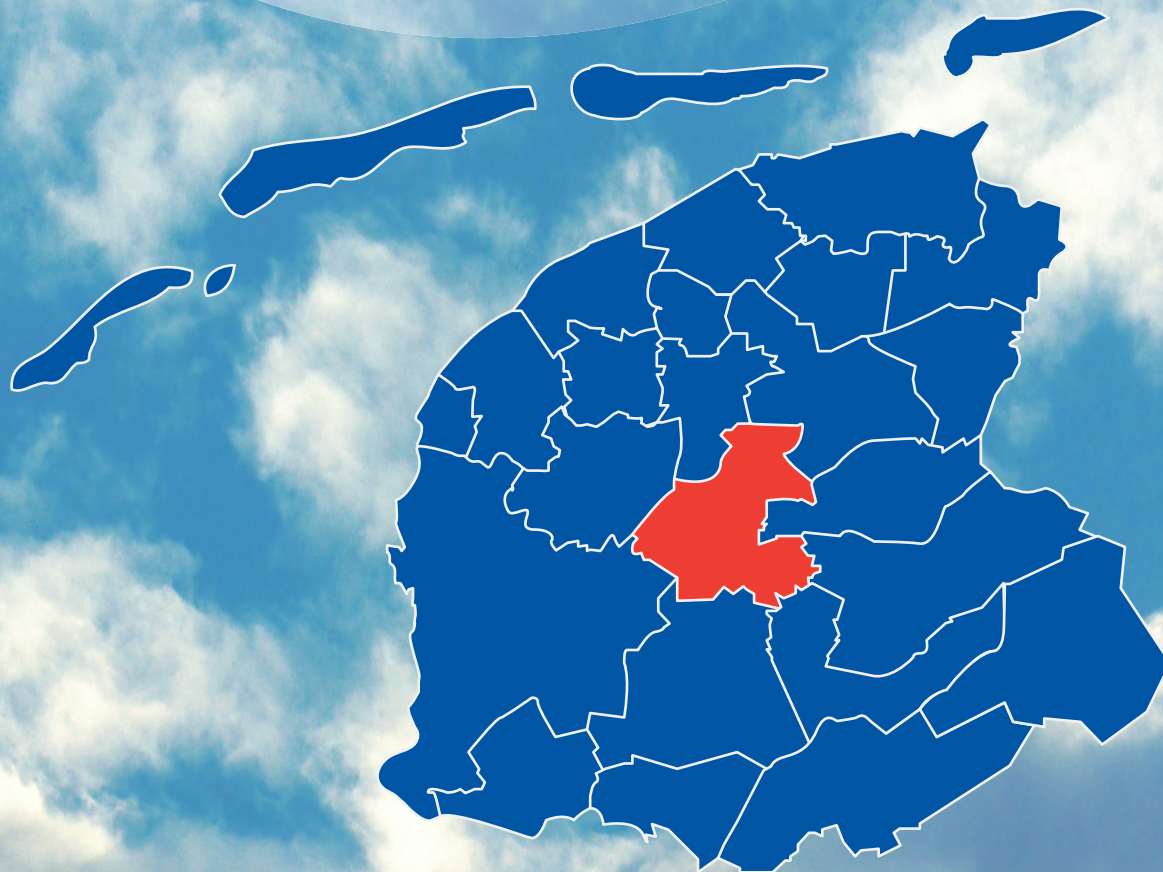

PROVINCIAAL VERSLAG

VAN DE **GEMEENTE BOARNSTERHIM**

**PROVINCIE FRYSLAN
AFDELING SOBD
ONDERDEEL TOEZICHT GEMEENTE FINANCIEN
15 FEBRUARI 2011**

provinsje fryslân
provincie fryslân

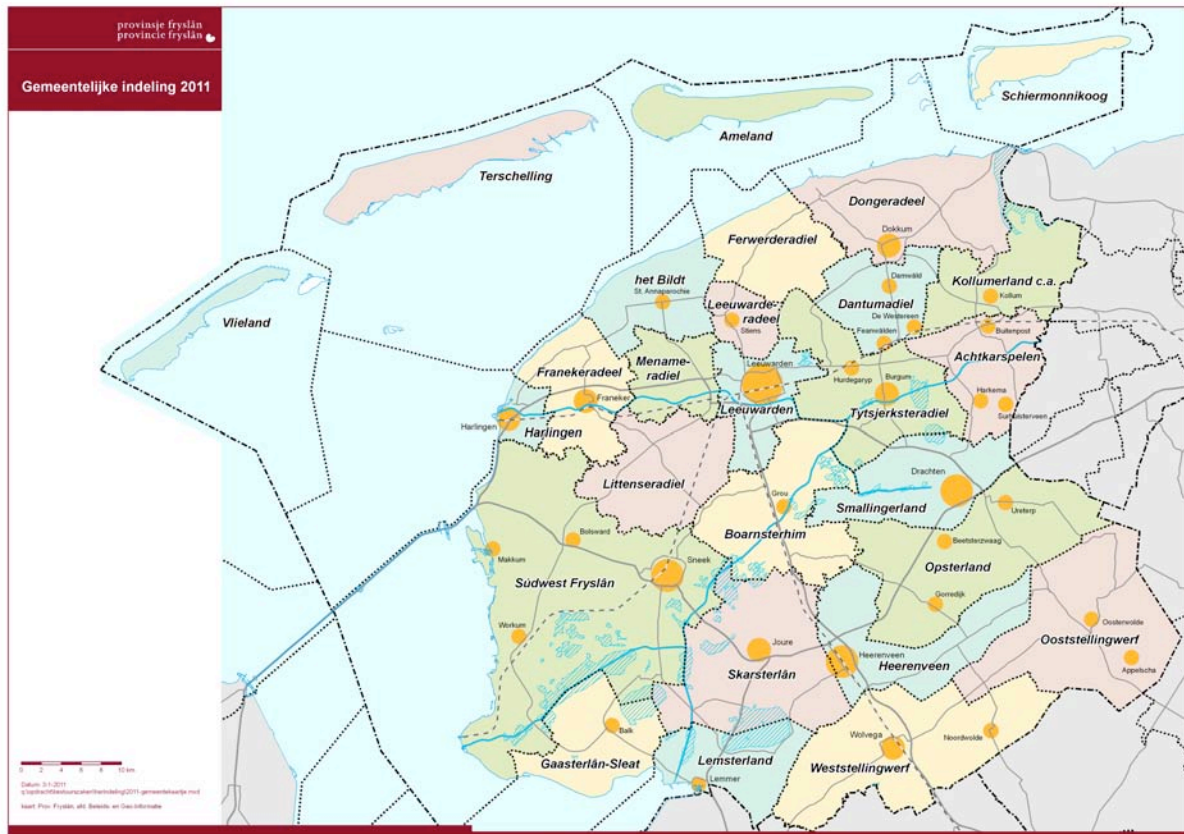
Gemeente
Boarnsterhim

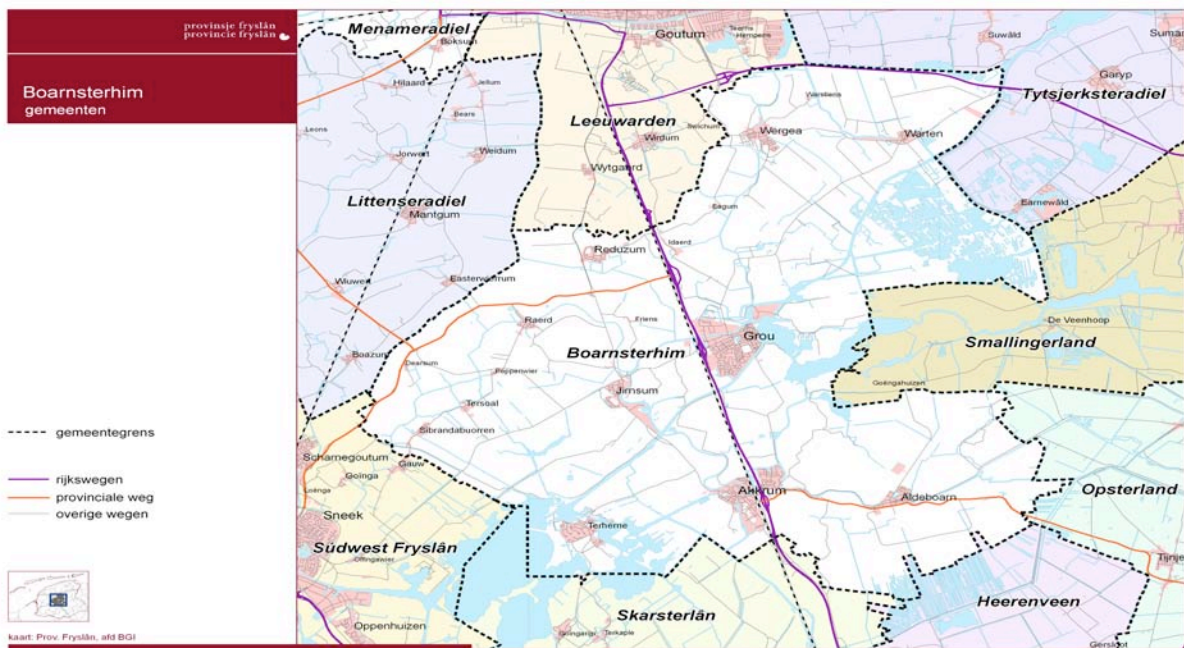
INHOUDSOPGAVE

- 0. **Samenvatting en advies**

- 1. **Inleiding en karakteristiek van de gemeente Boarnsterhim**
  - 1.0 **Inleiding**
  - 1.1 **Korte terugblik**
  - 1.2 **Algemene karakteristiek**
  - 1.3 **Sociale en fysieke structuur**
  - 1.4 **Bevolkingsontwikkeling**
  - 1.5 **Herindeling**

- 2. **Toetsing aan formele voorschriften**
  - 2.0 **Inleiding**
  - 2.1 **Algemene voorschriften**
  - 2.2 **(Meerjaren) begroting 2011**
  - 2.3 **Belastingpakket 2011**
  - 2.4 **Conclusie**

- 3. **Beschrijving jaarrekening 2009**
  - 3.0 **Inleiding**
  - 3.1 **Rekening 2009**
  - 3.2 **Algemene- en bestemmingsreserves**
  - 3.3 **Conclusie**

- 4. **Projecten, kapitaalgoederen en grondbedrijf**
  - 4.0 **Inleiding**
  - 4.1 **Projecten**
  - 4.2 **Beheerplannen kapitaalgoederen**
  - 4.3 **Grondexploitatie**
  - 4.4 **Conclusie**

- 5. **Beschrijving begroting 2011**
  - 5.0 **Inleiding**
  - 5.1 **Begroting 2010**
  - 5.2 **Voorjaarsnota 2010**
  - 5.3 **Najaarsnota 2010**
  - 5.4 **Begroting 2011**
  - 5.5 **Ratio's**
  - 5.6 **Productenraming**
  - 5.7 **Conclusie**

- 6. **Toezicht**
  - 6.0 **Inleiding**
  - 6.1 **Financieel toezicht 2010**

Bijlagen

Gemeenten in de provincie Fryslân

Regio Boarnsterhim

0 Samenvatting en advies

Als gevolg van artikel 20 van het Besluit financiële verhouding rijk-gemeenten geven wij in dit provinciaal verslag ons advies over de financiële positie van de gemeente Boarnsterhim met betrekking tot het begrotingsjaar 2011.

De gemeente Boarnsterhim heeft bij raadsbesluit van 2 november 2010 wederom een beroep gedaan op artikel 12 van de Financiële-verhoudingswet (Fvw) voor een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds. Ook voor 2011 schieten de algemene middelen van de gemeente tekort en is sprake van een aanmerkelijk en structureel tekort. Ook het meerjarenperspectief geeft geen zicht op een sluitende begroting in de toekomst. Op 9 april 2010 is het tussenrapport van BZK ontvangen waarin nader is toegelicht dat de gemeente voldoet aan de voorwaarden om in aanmerking te komen voor een aanvullende bijdrage in het kader van artikel 12 van de Financiële-verhoudingswet. Op 20 april 2010 heeft de inspecteur een mondelinge toelichting gegeven aan de gemeenteraad op dit rapport.

Het verslag voor het jaar 2011 is een actualisering van het voorgaande verslag van 2010 en schenkt bijzondere aandacht aan de jaarrekening 2009 en de begroting 2011.

Conclusies

De begroting 2011 van de gemeente Boarnsterhim is niet sluitend en ook kan de gemeente binnen het meerjarenperspectief niet aannemelijk maken, dat zonder aanvullende steun uit het gemeentefonds een sluitende begroting kan worden gepresenteerd. Er is sprake van een aanmerkelijk en structureel tekort.

De aanvraag voor een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds voor het jaar 2011 is tijdig (voor 1 december 2010) ingediend. Daarnaast is berekend, dat de gemeente voldoet aan de normen van het belastingpakket voor artikel 12 Fvw voor 2011.

Advies

Wij adviseren u om de gemeente Boarnsterhim voor het jaar 2011 en de jaren daarna een zodanige aanvullende steun uit het gemeentefonds te verlenen, dat de gemeente een reële kans kan worden geboden op een financieel gezonde situatie.

1. Inleiding en karakteristiek van de gemeente Boarnsterhim

1.0 Inleiding

De raad van de gemeente Boarnsterhim heeft in zijn vergadering van 2 november 2010 besloten om ook voor het jaar 2011 een aanvraag in te dienen voor een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds op grond van artikel 12 van de Financiële-verhoudingswet (Fvw). Deze aanvraag is op 29 november en dus voor 1 december 2010 verzonden. De reden van de aanvraag is, dat de begroting 2011 een aanmerkelijk en structureel tekort vertoont en niet toereikend is om de in noodzakelijke behoeften te voorzien. De aanvraag heeft betrekking op de begroting 2011 die is vastgesteld in de raadsvergadering van 16 november 2010 en sluit met een nadelig saldo van € 9,7 miljoen.

Op grond van artikel 20 van het Besluit financiële verhouding 2001 brengen Gedeputeerde Staten vóór 15 februari van het jaar waarover een aanvullende uitkering wordt aangevraagd verslag uit over de financiële positie van de gemeente aan de beheerders van het gemeentefonds.

De gemeente Boarnsterhim heeft voor het jaar 2010 voor de eerste keer een beroep gedaan op een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds. De begroting 2010 vertoonde ook toen een aanzienlijk tekort. In het provinciaal verslag van 2010 adviseerden wij de beheerders van het gemeentefonds om de gemeente Boarnsterhim voor het jaar 2010 (en de jaren daarna) een zodanige aanvullende steun uit het gemeentefonds te verlenen, dat de gemeente een reële kans wordt geboden op een financieel gezonde situatie.

In februari 2010 werd ons het rapport van de Programmadirectie Krachtig Bestuur, betreffende het verzoek van de gemeente Boarnsterhim om een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds voor het jaar 2010, toegezonden. De inspecteur heeft naar aanleiding van deze aanvraag een tussenrapportage uitgebracht op 6 april 2010 en geconstateerd dat de gemeente voldeed aan de algemene voorschriften voor toelating tot artikel 12. Als argument werd aangegeven, dat er sprake was van een aanmerkelijk structureel tekort en de eigen heffingen voldeden aan het redelijk peil. Daarnaast werd opgemerkt, dat de gemeente nog niet beschikte over beheerplannen die voldeden aan de artikel 12 norm. Verder werd in het rapport aangegeven, dat het definitieve artikel 12 rapport voor 1 december 2010 zou worden uitgebracht. Thans moet worden geconstateerd dat de inspecteur de voorgenomen planning niet heeft gehaald. Naar verwachting zal het rapport op 1 maart 2011 worden opgeleverd. Eén en ander heeft tot gevolg dat in dit provinciale rapport nog geen melding kan worden gemaakt van het geaccepteerde en relevante begrotingstekort 2010.

1.1 Korte terugblik

De begroting 2010 liet een structureel tekort van € 3,4 miljoen en een incidenteel tekort van € 11,9 miljoen zien. Ook kon de gemeente niet aannemelijk maken dat er financieel herstel binnen het meerjarenperspectief zou plaatsvinden. Daarnaast ontwikkelde de algemene reserve zich bij ongewijzigd beleid in toenemende mate negatief. Naar het oordeel van Gedeputeerde Staten was er geen sprake van een materieel sluitende begroting en was er derhalve aanleiding tot het opnieuw instellen van preventief toezicht voor het begrotingsjaar 2010. Bij brief van 22 december 2009 is de gemeente hiervan op de hoogte gesteld en na een verdagingsperiode is er goedkeuring onthouden aan de begroting.

Ter voorbereiding op een eventuele artikel 12 aanvraag is er in april 2009 een pre artikel 12 proces gestart. Dit werd nodig geacht om de in voorbereiding zijnde artikel 12 procedure enigszins te versnellen. Het hieruit volgende tripartiete overleg (TPO) tussen rijk, provincie en gemeente is in 2010 onverkort voortgezet. In dit overleg is onder andere afgesproken dat er door de gemeente een saneringsplan zou worden opgesteld. Voorafgaand aan dit overleg is er regelmatig overleg gevoerd tussen de provincie en de gemeente op ambtelijk niveau.

De gemeenteraad heeft op 21 april 2009 een besluit genomen om een onderzoek in te stellen naar de toekomst van de gemeente en in de raadsvergadering van 15 december 2009 is uitgesproken dat het niet wenselijk is dat de gemeente zelfstandig blijft voortbestaan. De gemeente streeft ernaar om in 2014 tot herindeling over te gaan. In het bestuurlijk overleg tussen provincie en gemeente is enerzijds de herindeling en anderzijds de financiële positie van de gemeente onderwerp van gesprek geweest.

Geconcludeerd kon worden dat de gemeente in de komende jaren geconfronteerd zou worden met aanmerkelijke structurele tekorten. De keuze voor een artikel 12 aanvraag was naar onze mening dan ook een logische stap.

1.2 Algemene karakteristiek

Algemeen

Boarnsterhim is een middelgrote Friese gemeente met veel dorpsgemeenschappen zonder een echte hoofdkern. De gemeente is sterk verbonden met het water. Door de aanwezigheid van water is de (water)recreatie een steeds belangrijker wordende bestaansbron. Het waterrijke gebied heeft ook gevolgen voor het beheer van kapitaalgoederen zoals bruggen, oevers, kaden, steigers en baggeren.

1.3 Sociale en fysieke structuur (gegevens begroting 2011)

Sociale structuur	
Aantal inwoners	19.358
waarvan:	
0 - 4 jaar	911
4 - 12 jaar	2.182
12 - 18 jaar	1.414
18 - 65 jaar	11.943
65 jaar en ouder	2.908
Aantal periodieke bijstandsgerechtigden W.W.B.	185
Aantal uitkeringsgerechtigden:	
de wet I.O.A.W	14
de wet I.O.A.Z	5
Fysieke structuur	
oppervlakte per gemeente	16.858 ha
aantal woonruimten	8.264
binnenwater	1.499 ha

1.4 Bevolkingsontwikkeling Boarnsterhim

Groei op gemeenteniveau

De gemeente Boarnsterhim heeft nog maar beperkt met bevolkingskrimp te maken. Het inwonertal is het afgelopen decennium met 6% gegroeid en het aantal huishoudens met bijna 9%. Dit is meer dan de provinciale groeipercentages van respectievelijk 3,5% en 7,8%. Ook de komende decennia valt in de gemeente trendmatig nog een bovengemiddelde groei te verwachten, al zal de groei van het inwonertal wel veel kleiner zijn dan in afgelopen tien jaar.

Zie ook onderstaande tabel.

	Ontwikkeling / Prognose		
	2000-2010	2010-2020	2020-2030
Inwoners (Boarnsterhim)	6,0%	2,4%	1,1%
Inwoners (Fryslân)	3,5%	1,4%	0,0%
Huishoudens (Boarnsterhim)	8,9%	9,0%	8,2%
Huishoudens (Fryslân)	7,8%	5,8%	2,7%

Cursieve aantallen indicatief

Bron: 2000-2010 (CBS)

Bron: 2010-2030 (Prognose Bevolking en Huishoudens 2009-2030, provincie Fryslân)

Dat de gemeente meer dan gemiddeld groeit heeft met name te maken met het feit dat de gemeente relatief wat minder vergrijsd is.

Dit zorgt er enerzijds voor dat het geboorteoverschot positiever is dan gemiddeld en anderzijds dat de gezinsverdunding wat minder snel gaat, waardoor het aantal huishoudens langer blijft groeien. Deels wordt deze extra groei weer te niet gedaan door een naar verhouding groter vertrekoverschot.

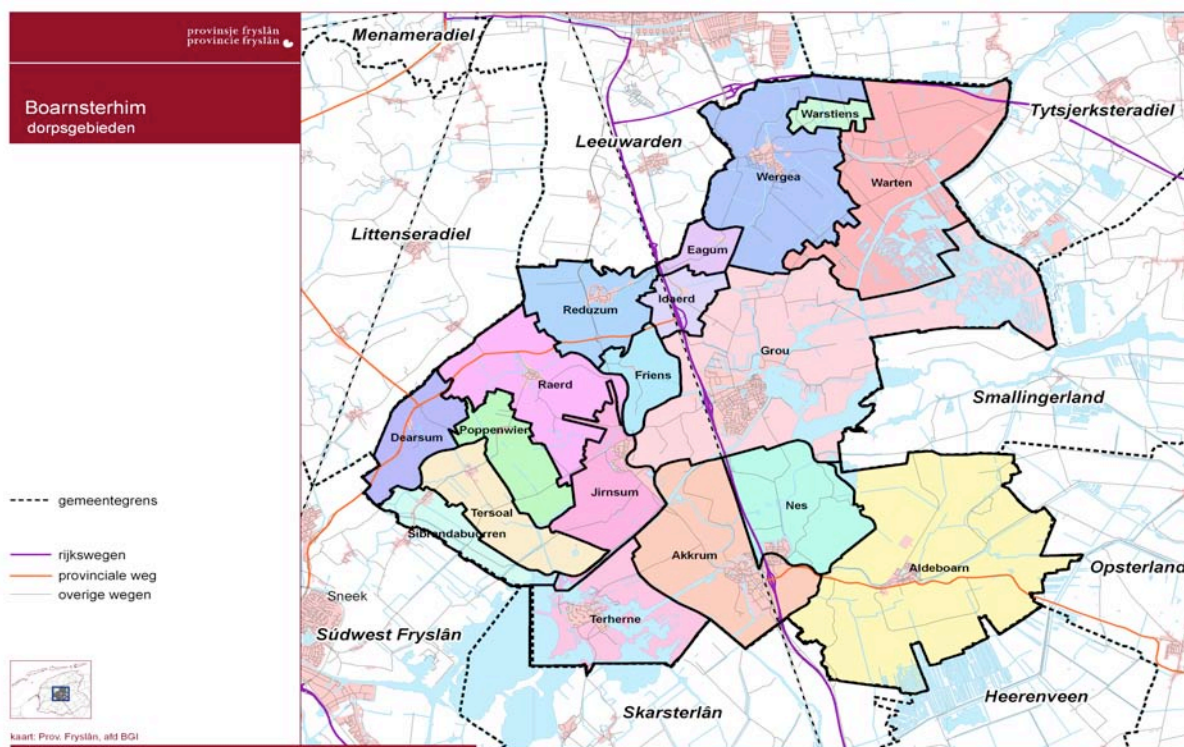
Krimp in sommige kernen

De groeiverwachting is binnen de gemeente overigens niet overal hetzelfde. Ook Boarnsterhim kent kernen waar al sprake is van krimp. In 8 van de 18 kernen is het aantal inwoners tussen 2000 en 2010 gekrompen. Qua aantal huishoudens geldt dit voor 3 van de 18 kernen. De gemeentelijke bevolkings- en huishoudensgroei komt geconcentreerd in een concentratiebeleid dat de provincie en gemeente voeren t.a.v. de woningbouw. Zie ook onderstaande tabel.

	Ontwikkelingen op kernniveau		
	Groei	Stabiel	Krimp
Inwoners 2000-2010	9 kernen	1 kern	8 kernen
Huishoudens 2000-2010	10 kernen	5 kernen	3 kernen

1.5 Herindeling

De gemeenteraad heeft op 15 december 2009 uitgesproken dat de gemeente niet zelfstandig kan blijven voortbestaan. Als gevolg hiervan zijn in 2010 gesprekken gevoerd met de bevolking en de omliggende gemeenten met de conclusie dat splitsing van de gemeente het meest voor de hand liggend is. De raad zet in op een herindeling in de vorm van twee samenvoegingen (grofweg: het noorden naar Leeuwarden en het zuiden naar Heerenveen) en twee grenscorrecties (De Legeaën naar Súdwest Fryslân en Terherne naar De Friese Meren i.o.). Het betreft een vrijwillige fusie op basis van artikel 5 Wet Arhi met als beoogde datum van effectuering 1 januari 2014. Hiertoe dient komend najaar een eensluitend herindelingsontwerp te worden vastgesteld. In casu gaat het over een door de gemeenten zelf op te stellen integraal herindelingsvoorstel, waarin de modaliteiten van samenvoeging en grenscorrectie worden gecombineerd. Ten behoeve van een goede fusievoorbereiding wordt op dit moment door de betrokken gemeenten gewerkt aan het opzetten van een projectorganisatie. Door middel van een periodiek bestuurlijk overleg (in eerste instantie op portefeuillehouderniveau) wordt de provincie op de hoogte gesteld van de vorderingen in het fusieproces.

2. Toetsing aan de formele voorschriften

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de algemene voorschriften waaraan moet worden voldaan om voor een aanvullende uitkering in aanmerking te komen. Vervolgens wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste eigen inkomstenbronnen van de gemeente. Achtereenvolgens komen aan de orde het belastingpakket 2011 en de overige heffingen.

2.1 Algemene voorschriften

In artikel 12, lid 2 van de Financiële-verhoudingswet worden de voorwaarden aangegeven waaraan moet worden voldaan om voor een aanvullende uitkering in aanmerking te komen. De algemene middelen zullen aanmerkelijk en structureel tekort moeten schieten. Toetsing hiervan vindt plaats aan de hand van de begroting.

2.2 (Meerjaren)begroting 2011

De aanvraag is gebaseerd op de begroting 2011. Het tekort voor het begrotingsjaar 2011 bedraagt € 9.704.000,-- en kent een incidenteel karakter. De structurele component sluit met een positief saldo van € 238.000,--.

Daarnaast laat de meerjarenraming van de gemeente Boarnsterhim voor de jaren 2012 t/m 2014 - afgerond - de volgende tekorten te zien:

Bedragen x € 1.000

	2012	2013	2014
Saldo begroting	-/- 7.100	-/- 7.528	-/- 8.026
Verdeling:			
Structureel	-/- 495	-/- 1.020	-/- 1.493
Incidenteel	1	1	75
Sanering activa (incidenteel)	-/- 2.000	-/- 2.000	-/- 2.000
Achterstallig onderhoud (incidenteel)	-/- 4.606	-/- 4.507	-/- 4.520

Zoals hiervoor aangegeven heeft de gemeente voor het jaar 2011 een structureel sluitende begroting aangeboden. Op zich zou dit aanleiding moeten zijn voor het toekennen van repressief toezicht. In de begrotingsbrief 2011 is daarom de volgende opmerkingen gemaakt:

- Het begrotingssaldo dient gecorrigeerd te worden met de negatieve algemene reserve. Uitgaande van een 5 jaarlijkse afschrijving (overeenkomstig de artikel 12 norm) komt dit neer op een negatieve bijstelling van het structurele begrotingssaldo van (€ 7.345.000,-- : 5 = € 1.469.000,--).

2.3 Belastingpakket 2011

Eén van de vereisten om in aanmerking te komen voor aanvullende steun uit het gemeentefonds op grond van artikel 12 Financiële-verhoudingswet (Fvw) is dat de eigen heffingen uit het belastingpakket voldoen aan het redelijk peil, zoals is voorgeschreven door de beheerders van het gemeentefonds in de zogenoemde "juni/septembercirculaire". Van een redelijk peil van eigen inkomsten is sprake indien:

1. de door de gemeente gemaakte lasten inzake huisvuil en bedrijfsvuil volledig worden gedekt door de reinigingsheffingen;
2. de door de gemeente gemaakte lasten inzake de riolering volledig worden berekend in de rioolrechten. Het minimum van de netto kosten van riolering, dit zijn de bruto kosten minus de verfijning riolering en minus de inkomsten uit het cluster riolering van het gemeentefonds, bedraagt € 175,-- per aansluiting. Een negatieve opbrengst van het cluster riolering wordt op nul gesteld.

Voor de OZB wordt de norm voor toelating tot artikel 12 met ingang van 2010 uitgedrukt in een percentage van de WOZ-waarde. Voor 2011 is dit percentage gesteld op 0,1201.

De vergelijking van de feitelijke opbrengst van Boarnsterhim met het zogenaamde redelijk peil levert het volgende resultaat op:

Onroerende-zaakbelastingen (OZB)

De totale economische waarde van het onroerend goed naar de toestand per januari 2010, opgesplitst in woningen en niet-woningen, is als volgt:

Waarde woningen	€ 1.838.053.000,--
Waarde niet woningen eigenaren	- 368.645.000,--
Waarde niet woningen gebruikers	- <u>368.645.000,--</u>
Totaal	€ 2.575.343.000,--

De hoogte volgens de artikel 12 norm bedraagt € 2.575.343.000,-- x 0,1201 % = € 3.092.9862.650.244,-- en de geraamde opbrengst van de gemeente Boarnsterhim € 3.120.170,--. De heffing van OZB voor eigenaren van woonruimten heeft de gemeente vastgesteld op 0,13024 % van de WOZ-waarde. De gemeente past geen tariefdifferentiatie toe voor woningen en niet-woningen. De heffing voor gebruikers niet-woningen is vastgesteld op 0,10474 % en voor eigenaren op 0,13024 % van de WOZ-waarde. Het gemiddelde percentage van de woningen en niet woningen, waarbij rekening is gehouden met de waardeverhouding woningen/niet-woningen bedraagt 0,1266 % en 0,0065% boven het normpercentage waarmee in het gemeentefonds rekening wordt gehouden (0,1201 %).

Rioolrechten

De lasten van de riolering (inclusief veegkosten) bedragen € 1.920.627,--. Voor de berekening van het belastingpakket dient de verfijning riolering en de inkomsten uit het cluster riolering - indien dit een positief bedrag is - hierop in mindering te worden gebracht. De verfijning riolering bedraagt € 58.000,--. De inkomsten uit het cluster riolering bedragen € 2.166.500,--. Gelet op het feit dat dit bedrag negatief is (**overschot**), wordt, het conform de richtlijnen, voor de berekening van het toelatingskaartje op 0 gesteld. Het aantal aansluitingen in Boarnsterhim is 8.266. Het minimum komt, rekening houdend met een normtarief van € 175,-- (tarief 2011) per aansluiting, uit op € 253,70. De lasten worden volledig gedekt uit de opbrengst van de rioolrechten.

Afvalstoffenheffing

De gemeente brengt bij een meerpersoonshuishouden een tarief in rekening van € 253,20. De lasten van reiniging (€ 2.676.536,--) worden volledig gedekt uit de reinigingsheffingen (€ 2.784.700,--).

2.4 Conclusie

- De begroting 2011 is niet vóór de wettelijke termijn van 15 november 2010 vastgesteld. De vaststelling van de begroting heeft plaatsgevonden in de raadsvergadering van 16 november 2010. Hiervoor is de gemeente ontheffing verleend. De provincie heeft de begroting op 17 november 2010, en dus tijdig, ontvangen.
- De jaarrekening, door de raad vastgesteld op 25 mei 2010 is door ons op 30 augustus 2010 ontvangen, waarmee de termijn van 15 juli is overschreden.
- Op grond van de berekening van het belastingpakket kan worden geconstateerd dat de gemeente Boarnsterhim met zijn heffingen (OZB, reinigingsrecht/afvalstoffenheffing en rioolrecht) aan het voor artikel 12 gemeenten geldende minimumpeil voldoet.

Afvalstoffenheffing

	2010	2011
Bruto lasten afval	2.567.748	2.684.336
Kwijtschelding	86.125	82.000
Baten grof/bouw/sloop	-/- 11.000	-/- 11.100
Verkoop metaal	-/- 15.000	-/- 15.200
Textielinzameling	-/- 4.000	-/- 4.000
Baten reinigingsrechten	-/- 56.764	-/- 59.500
Verhuur extra containers	-/- 10.000	-/- n.v.t.
Netto lasten	2.557.109	2.676.536
Opbrengst afvalstoffenheffing	2.690.718	2.784.700
Overdekking	-/- 133.609	-/- 108.164

Riolering

	2010	2011
Onderzoeksinspanningen riolering	21.849	33.600
Vervanging rioolgemalen	70.588	73.100
Herstellen rioleringen	29.412	30.300
Onderhoud bij overstorten	22.689	23.500
Grondwaterproblematiek	4.202	5.000
Onderhoud riolen Aquario	581.513	599.200
Kosten telemetrie	21.828	22.000
Lasten rioolrechten	39.062	n.v.t
Onderhoud riolering	153.739	106.720
Straatreiniging	43.259	72.354
Beheer riolering Alde Feanen	8.080	8.200
Riolering algemeen	1.077.346	1.130.388
Totaal product riolering	2.073.567	2.097.500
Kwijtscheldingen	25.000	28.000
Onttrekking reserve riolering	-/- 271.491	-/- 77.873
Lasten riool producenten	-/- 49.000	-/- 69.000
Bruto lasten	1.778.076	1.978.627
Tijdelijke maatstaf riolering	-/- 101.776	-/- 58.000
Netto lasten	1.676.300	1.920.627
Opbrengst rioolrechten	1.897.381	2.166.500
Overdekking	-/- 221.081	-/- 245.873

Aantal riolen	8.376	8266
Opbrengst per aansluiting	€. 226	€. 262
Minimum bedrag	167	175
Tarief per aansluiting	€.230,95	€. 253,70

3. Beschrijving jaarrekening 2009

3.0 Inleiding

In het vorige provinciale verslag zijn de rekeningsresultaten 2005 tot en met 2008 globaal geanalyseerd. Hierbij nog een kort overzicht van deze resultaten:

Bedragen x € 1.000

Jaar	2005	2006	2007	2008
Voor bestemming	-/-1.251	-/-5.223	-/-1.077	-/-3.746
Mutaties reserves	857	2.770	248	-/-1.485
Na bestemming	-/-394	-/-2.453	-/-829	-/-5.231

3.1 Rekening 2009

De jaarrekening 2009 is door de raad vastgesteld op 25 mei 2010 en sluit met een voordelig saldo van € 4.299.000,--. Dit resultaat is voor een groot deel bereikt door de verkoop van de camping "Tusken de Marren" (€ 1,8 miljoen) en de verkoop van Essent aandelen (€ 1,5 miljoen).

De jaarstukken zijn opgesteld overeenkomstig het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) -zie bijlage 3-,

De (gewijzigde) begroting 2009 sloot met een tekort van € 2,5 miljoen. In onderstaande tabel worden de verschillen weergegeven tussen de begroting- en de jaarrekening 2009.

Bedragen x € 1.000

		Rekening	2009		Begroting	Mutaties	Afwijking
		lasten	baten	saldo	2009	reserves	
1	Algemeen beheer, openbare orde & veiligheid	4.839	491	-/- 4.348	-/- 4.407	25	34
2	Leefbaarheid in de dorpen	6.964	5.394	-/- 1.570	-/- 2.415	537	308
3	Sport, cultuur, recreatie en toerisme	3.116	1.817	-/- 1.299	487	* -/- 2011	225
4	Verkeer vervoer en fysieke infra-structuur	4.591	506	-/- 4.085	-/- 4.825	44	696
5	Werk en bestaanszekerheid	10.618	6.595	-/- 4.023	-/- 3.954	10	-/-79
6	Onderwijs en ontwikkeling	11.204	8.442	-/- 2.762	-/- 3.233	122	349
7	Volkshuisvesting&ruimtelijke ordening	5.817	5.426	-/- 391	-/- 1.943	-/- 12	1564
8	Algemene dekkingsmiddelen	1.968	24.110	22.142	18.556	-/- 138	3.724
	Resultaat voor bestemming	49.117	52.781	3.664	-/- 1.734	-/- 1.423	6.821

* Verplaatsing buitensport Grou

Analyse van de verschillen:

Programma 1

Het verschil in dit programma is marginaal. Grotere afwijkingen hebben betrekking op de volgende posten:

- Bestuur en commissies, waaronder formatie begeleiding artikel 12. € 73.000,--N
- Brandweer en rampenbestrijding, beleidsprogramma brandweer - 42.000,--N
- Documenten, begroting niet aangepast en hogere opbrengsten - 68.000,--V
- Interne zaken, uitstellen digitalisering archieven - 50.000,--V

Programma 2

Het voordeel op dit programma is ontstaan op de volgende posten:

- Afvalstoffenheffing: minder uitgifte van materiaal, areaaluitbreiding verrekeringen en transport binnen de afvalstoffenheffing € 265.000,--V
- Minder vraag naar milieudienst - 59.000,--V
- Verhoging tarieven en verkoop openbaar groen - 68.000,--V
- BTW component op riolering - 61.000,--N
- Geen rekening gehouden met jeugdgezondheidszorg - 56.000,--N

Programma 3

Het voordelig saldo in dit programma wordt in belangrijke mate veroorzaakt door de verkoop van de camping "Tusken de Marren". De verkoop van de camping was opgenomen in de begroting 2008 en omdat de overdracht in 2009 is gerealiseerd is er een voordeel ontstaan. Tegenover dit voordeel is een nadeel ontstaan door een budgetoverheveling van "verplaatsing buitensport Grou".

De belangrijkste verschillen zijn:

- Nadeel op "monumenten" is ontstaan door afschrijving op de verkochte Borgmolen € 49.000,-- N
- Op camping Meinesloot is de resterende boekwaarde afgeboekt - 39.000,-- N
- Verkoop camping "Tusken Marren" - 1.836.000,--V
- Overschrijding uit 2006 op het project Friese meren wordt thans Verwerkt - 223.000,-- N
- Afschrijving restant boekwaarde Waterfront Grou 2^e fase (BBV) - 153.000,-- N
- Budgetoverheveling 2010:
  1. verplaatsing buitensport (opbrengst gronden niet gerealiseerd) - 1.347.000,-- N
  2. onderuitputting combinatiefunctionaris - 62.000,-- V
  3. niet uitgevoerde knelpunten op sportgebied - 184.000,-- V
- Afboeking boekwaarde gesloten zwembad "de Twine" - 102.000,-- N

Programma 4

De uitvoering van diverse kapitaalgoederen (wegen, bruggen, baggeren), waarvoor extra budget beschikbaar is gesteld (€ 1 miljoen) kunnen in 2009 niet meer worden uitgevoerd en worden overgeheveld naar 2010.

De belangrijkste verschillen zijn

- De meerkosten aan het onderhoud van de veerpont (€ 60.000,--) wordt ruim gecompenseerd door subsidie van de provincie over 2008 € 67.000,-- V
- Budgetoverheveling baggeren naar 2010 - 66.000,-- V
- Budgetoverheveling bruggen naar 2010 - 331.000,-- V
- Meer uitgaven gladheidsbestrijding - 3.000,-- N
- Budgetoverheveling en meevallers op wegen - 239.000,-- V

Programma 5.

De belangrijkste verschillen in dit programma zijn:

- Naast een aanvullende Rijksbijdrage is het aantal bijstandgerechtigden meegevallen - 171.000,-- V
- De rijksbijdrage bijstand zelfstandigen en de uitvoeringskosten vallen tegen - 53.000,-- N
- Niet geraamde kosten gebouw kinderopvang 2004-2009 - 143.000,-- N
- Voordelig resultaat participatie budget - 268.000,-- V
- Hogere kosten, huishoudelijke hulp, vervoer en woonvoorzieningen - 332.000,-- N

Programma 6

De belangrijkste verschillen in dit programma zijn:

- Verschillen en onderuitputting op kapitaallasten huisvestingsvoorzieningen - 411.000,-- V
- Hogere vergoeding aan BoBoB - 136.000,-- N

Programma 7

Het voordelig resultaat op dit programma wordt in belangrijke mate veroorzaakt door de budgetoverheveling van de bijdrage aan de woningcorporatie "Elkien" (€ 5.700,-- per woning).

- Hogere inkomsten bouw- en sloopvergunningen/meldingen - 211.000,-- V
- Winstnemning grondbedrijf - 194.000,-- V
- Hogere planschadevergoeding - 10.000,-- N
- Minder uitgaven digitale uitwisseling ruimtelijke plannen (DURP) - 110.000,-- V
- Vermindering vrijstellingen en formatie WR - 34.000,-- V
- Overheveling gemeentelijke bijdrage aan woningcorporatie "Elkien" - 1.049.000,-- V
- Verrekening openstaande vorderingen en onderuitputting kapitaallasten
Herstructurering - 11.000,-- N
- Onderuitputting exploitatie Abbemastate - 89.000,-- N
- Niet geraamde BLS subsidie - 76.000,-- V

Programma 8

De bouw van de scholen te Akkrum en Grou alsmede de verkoop van de Essent-aandelen hebben een belangrijke invloed op het resultaat van dit programma.

- Op de post onvoorzien leveren de vrijval van de kapitaallasten voor
nieuwbouw scholen (€ 345.000,--) en de terugontvangen BTW op de
afgeboekte kredieten van scholenbouw (€ 518.000,--) een voordeel op - 1.008.000,-- V
- Bijstelling Algemene Uitkering - 135.000,-- V
- Verkoop Essent-aandelen - 1.480.000,-- V
- Lagere rentelasten door uitstel van investeringen - 253.000,-- V
- Areaal uitbreidingen lokale heffingen - 151.000,-- V
- Onderuitputting kapitaallasten kostenplaatsen waaronder automatisering - 635.000,-- V

De verschillen tussen de begroting 2009 en rekening 2009 kunnen globaal als volgt worden weergegeven:

Bedragen x € 1.000

Programma	Activiteit	Bedrag
3	Verkoop en opheffen reserve camping " Tusken de Marren"	1.836 V
8	Verkoop Essent-aandelen	1.480 V
7	Uitstel subsidieverplichtingen woningbouw	1.049 V
Diversen	Inhaalafschrijving activa	-/- 948 N
6 en 8	Onderuitputting nieuwbouw scholen	756 V
2,3 en 4	Onderhoud kapitaalgoederen (budgetoverheveling)	910 V
3 en 6	Uitstel opbrengst/last project sportverplaatsing	-/- 794 N
diversen	Budgetoverheveling overige activiteiten	314 V
8	Onderuitputting kostenplaatsen	635 V
6 en 8	Terugontvangen BTW op afboekingen scholenbouw	553 V
diversen	Overige posten	1.030 V
Totaal voordeel		6.821 V

De raad heeft besloten om het rekeningsresultaat als volgt te bestemmen:

- Storting in de algemene reserve € 1.426.000,--
- Storting in de algemene reserve t.b.v.:

* subsidieverplichtingen woningen	€	1.049.000,--	
** budgetoverheveling 2009/2010	-	<u>224.000,--</u>	
			- 1.273.000,--
***storting in de bestemmingsreserves Grou Noord	-	<u>1.600.000,--</u>	
Totaal	€		4.299.000,--

* Subsidieverplichtingen woningen

Er is in 2005 een convenant afgesloten met woningbouwcorporatie "Friese Greiden Groep" (thans "Elkien") in het kader van de herstructurering, waarbij is overeengekomen dat de gemeente per sociale koop-/huurwoning een bijdrage verstrekt van € 5.700,-- met een maximum van 442 woningen. Dit budget is de laatste jaren steeds overgeheveld. Om aan de totale subsidieverplichting te kunnen voldoen wordt € 1.049.000,-- gereserveerd.

** Budgetoverheveling 2009/2010

Een aantal activiteiten kan om diverse redenen in het jaar 2009 niet meer worden uitgevoerd en moet worden doorgeschoven naar 2010. De overheveling heeft voor een deel betrekking op het onderhoud van kapitaalgoederen. Het gaat hier om een bedrag van € 430.000,--, waarvan € 206.000,-- uit de bestemmingsreserves begraafplaatsen wordt gehaald en € 224.000,-- uit het rekeningsresultaat. Deze budgetoverhevelingen zijn als voordeel in het rekeningsresultaat meegenomen.

*** Grou Noord

Bij "Grou Noord" gaat het om niet in exploitatie opgenomen gronden met een oppervlak van 192.907 m². De gronden zijn gewaardeerd op een m² prijs van € 17,74. Omdat er op dit moment geen plannen aanwezig zijn is de boekwaarde van deze grond niet in overeenstemming met de marktprijs. In het TPO is besloten om middels de resultaatbestemming hiervoor een bestemmingsreserve "Grou Noord" in het leven te roepen.

Rapport van bevindingen

Voor het jaar 2009 heeft de accountant een goedkeurende verklaring afgegeven voor de getrouwheid en een oordeelsonthouding voor de rechtmatigheid. In het jaarverslag van 2009 wordt door de accountant opgemerkt, dat het de laatste keer is dat hij een oordeelsonthouding betreffende de rechtmatigheid kan accepteren. De gemeente heeft de laatste jaren een behoorlijke inhaalslag gemaakt betreffende de administratieve organisatie en interne controle. In de raadsvergadering van 2 november 2010 heeft de raad in het kader van de rechtmatigheidscontrole het controleprotocol en het normenkader vastgesteld. Inmiddels is er een plan van aanpak opgesteld. Een gemeentelijke werkgroep is in samenwerking met de accountant bezig de benodigde maatregelen te nemen om in 2010 voor een goedkeurende verklaring in aanmerking te komen.

3.2 Algemene - en bestemmingsreserves

In het vorige provinciale verslag is aandacht besteed aan het verloop van de algemene- en de bestemmingsreserves. De ontwikkeling van met name de negatieve algemene reserve is van groot belang, omdat de gemeente niet meer in staat is om substantiële tegenvallers op te vangen. Dit is dan ook één van de redenen dat de gemeente een aanvraag heeft ingediend voor een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds.

Uit onderstaande tabel blijkt dat de stand van de algemene reserve op 1 januari 2009 € 277.000,-- negatief is.

Bedragen x €1.000

	Begroting	Jaarrekening 2005 t/m 2009				
	1-1-2010	1-1-2009	1-1-2008	1-1-2007	1-1-2006	1-1-2005

Algemene reserve	-/- 7.390	277 N	255	2.618	4.188	4.539
Bestemmingsreserves	<u>5.814</u>	<u>6917</u>	<u>6.685</u>	<u>5.502</u>	<u>6.057</u>	<u>7.017</u>
<u>Totaal reserves</u>	-/- 1.576	6.640	6.940	8.120	10.245	11.556

Verloop algemene- en bestemmingsreserves 2009

Bedragen x € 1.000

	Algemene reserve	Bestemmingsreserve	Totaal
Saldo 1-1-2009	-/- 277	6.917	6.640
*Totaal stortingen t.l.v. resultaat	100	605	705
**Totaal onttrekkingen t.g.v. resultaat	-/- 570	-/- 770	1.340
Resultaat 2008	-/- 5.243	-/- 12	5.231
Saldo 31-12-2009	-/- 5.990	6.764	774

* Rentesurplus bestemmingsreserve € 259
Rente Algemene Reserve -/- € 159

** De stortingen in de algemene reserve hebben betrekking op de rente van bestemmingsreserves en de onttrekkingen op de budgetoverheveling van kredieten in 2008.

De raad van de gemeente heeft de ondergrens van de algemene reserve bepaald op € 2,5 miljoen. Uit het overzicht blijkt dat de negatieve algemene reserve € 5.990.000,-- bedraagt. In dit saldo is nog geen rekening gehouden met het voordelig rekeningssaldo van 2009.

3.3 Conclusie

- Het rekeningresultaat wordt grotendeels bepaald door de verkoop van camping "Tusken de Marren" en de Essent-aandelen.
- Voor de bijdrage aan "Elkien" ad. € 1.049.000,-- (overhevelingsbudget) zal een voorziening worden getroffen.
- De gemeente heeft voor 2009 een oordeelsonthouding betreffende de rechtmatigheid ontvangen. Er worden maatregelen getroffen om in 2010 voor een rechtmatigheidsverklaring in aanmerking te komen.
- De algemene reserve is gedaald tot € 5.990.000,-- negatief.
- De prijzen van "Grou Noord" worden gehandhaafd. Voor een eventuele afwaardering wordt er een reserve gevormd van € 1,6 miljoen.

4. Projecten, kapitaalgoederen en grondbedrijf

4.0 Inleiding

In het provinciaal verslag van 2010 is veel aandacht besteed aan een aantal projecten die in het verleden een behoorlijk beslag hebben gelegd op de ambtelijke organisatie en de financiële positie van de gemeente, alsmede de kapitaalgoederen en het grondbedrijf. In dit hoofdstuk wordt aansluiting gezocht bij de actuele ontwikkelingen.

4.1 Projecten

Abbemastate

In het najaar van 2010 zijn de werkzaamheden voor het bouwrijp maken van het project Abbemastate en omgeving gestart. Er worden achter en naast de eerdere supermarkt aan de Parkstraat twee watergangen gedempt en een (puin)fundering voor de openbare parkeerplaatsen en de toekomstige ontsluitingsweg naar het te bouwen appartementencomplex aangebracht. Zoals in het vorige rapport is vermeld kunnen alle kredieten binnen de begroting worden verwerkt.

Herstructurering

De gemeente heeft in 2005 een convenant afgesloten met de woningbouwvereniging "Elkien" en is daarbij de verplichting aangegaan om voor huur-/koopwoningen een bijdrage te verstekken van € 5.700,-- per woning. Naar aanleiding van de jaarrekening 2009 en op het advies van de accountant hieromtrent heeft de gemeente in 2010 een voorziening getroffen (16^e begrotingswijziging 2010). Inmiddels zijn alle resterende budgetten in deze voorziening gestort. Met betrekking tot de verdere ontwikkelingen van de herstructurering is inmiddels besloten om het convenant te beperken tot 2 majeure projecten, te weten Sinnebuorren te Akkrum en de Prinsessenbuurt in Grou. Op basis van dit uitgangspunt worden er gesprekken gevoerd met de woningcorporatie hetgeen moet leiden tot nieuwe afspraken over de herstructurering. Ook binnen het TPO wordt gekeken of deze projecten gerealiseerd kunnen ofwel moeten worden.

Friese meren

In 2010 heeft er besluitvorming plaatsgevonden over de 2^e herijking van het Friese merenproject met als uitkomst dat er nog twee projecten uitgevoerd zullen worden:

- Vervanging gemeentelijke brug Jirnsom
- Afronding Waterfront in Grou

Omdat de provincie deze projecten voor eigen rekening zal uitvoeren kunnen de beschikbare kredieten worden afgesloten. De gemeente loopt nog een beperkt risico met betrekking tot de brug in Jirnsom en het waterfront in Grou. Voor beide investeringen is een bestemmingsreserve aanwezig.

Staande mast route

Onlangs is de 17e voortgangsrapportage Staande mast route verschenen. In de rapportage wordt door de provinciale bouwheer verantwoording afgelegd over de actuele situatie en het financiële verloop van het project. De Staande mast route is op 1 juli 2009 in gebruik genomen en per 1 oktober 2009 technisch opgeleverd. De resterende werkzaamheden beperken zich tot de aanplant van bomen in het voorjaar, het opstellen van de eindafrekening met de aannemers en het bewaken van de onderhoudstermijnen. Daarnaast zal door de provincie nog gewerkt worden aan de uitruil en het op naam zetten van diverse percelen, het vastleggen van de beheer- en onderhoudssituatie langs het tracé en de dossiervorming. De belangrijkste conclusie uit het rapport is dat dit kan plaatsvinden binnen de gemeentelijke bijdrage.

Brede scholen

Zoals vermeld in het vorige provinciale verslag heeft de gemeenteraad na een uitgebreide discussie over de Brede school ingestemd met de bouw van twee sobere en doelmatige scholen in Akkrum en Grou. Ook is er overeenstemming met de Stichting Kinderopvang Friesland (SKF) die het gedeelte kinderopvang voor zijn rekening neemt.

De totale investering past nog steeds binnen de totale financiële randvoorwaarden van de gemeente. De kapitaallasten, groot € 982.000,--, zijn in de begroting 2009 verwerkt. Hoewel er op dit moment al kosten zijn gemaakt, zal er in 2011 daadwerkelijke met de bouw worden gestart. Het is derhalve reëel te veronderstellen dat de volledige kapitaallast pas in 2013 wordt meegenomen.

4.2 Beheerplannen kapitaalgoederen

In 2009 is op basis van de beheerplannen de hoeveelheid regulier en achterstallig onderhoud bepaald. De benodigde bedragen zijn via de voorjaarsnota 2009 in de begroting 2010 en het meerjarenperspectief verwerkt. Voor regulier onderhoud werd € 6,9 miljoen berekend en voor achterstallig onderhoud € 34,5 miljoen. In de begroting 2010 is het regulier onderhoud teruggebracht naar € 6,5 miljoen en vervolgens in het saneringsplan naar € 4,3 miljoen (bezuiniging € 2,2 miljoen).

Bezuinigingen op beheer beheerplannen overeenkomstig saneringsplan.

Onderdelen	Budget 2009	Oorspronkelijk beheerplan	Begroting 2010	Bezuiniging	Budget na bezuiniging
Bruggen & sluisen	416.830	614.851	614.851	100.000	514.851
Waterwegen	134.054	678.984	678.984	480.000	198.984
Oevers & steigers	57101	268.913	268.913	125.000	143.913
Wegen	1.233.255	2.004.519	879.691	350.000	529.691
Idem onderhoud verharding			1.099.866		1.099.866
OV	301.752	370.420	370.420	50.000	320.420
Abri's	3.033	24.846	24.846	10.000	14.846
Groen	488.586	957.058	957.058	450.000	507.058
Bomen	82.217	394.122	394.122	300.000	94.122
Begraafplaatsen	171.514	226.636	226.636	20.000	206.636
Gebouwen	52.975	201.716	215.603	40.000	175.603
Gebouwen IHP	45.900	133.851	133.851	133.851	0
Monumenten	54.591	75.464	75.464	35.000	40.464
Sportvelden	146.669	341.287	341.287	100.000	241.287
Speeltuinen	34.218	49.613	49.613	10.000	39.613
Middelen (materieel)		473.548	121.762		121.762
Middelen (hard/software)		26.400	26.400		26.400
Middelen beheerder		70.000	72.261		62.261
Totaal	3.222.695	6.912.228	6.541.628	2.203.851	*4.337.777

* In de voorjaarsnota 2010 is voorgesteld om de budgetten met 2 % te verhogen tot een totaal van € 4.424.533,--. In de begroting 2011 is slechts 1% verhoging meegenomen.

Het budget na een bezuiniging € 4,3 plus 1 % indexering is opgenomen in de begroting 2011. De budgetten zijn hiermee nog niet artikel 12 proof gemaakt, omdat in het kader van artikel 12 de onderliggende beheerplannen nog afzonderlijk beoordeeld moeten worden. Voor het jaar 2010 zijn de beheerplannen wegen, onderhoud gebouwen, openbare verlichting en speeltuinen in het artikel 12 rapport meegenomen. In de begroting 2011 kon hier dus nog geen rekening mee worden gehouden. De overige beheerplannen zullen in 2011 worden meegenomen. De budgetten zullen dus overeenkomstig de normen van artikel 12 aangepast moeten worden. De inspecteur gaat ervan uit, dat er voor regulier onderhoud een budget beschikbaar is van € 3,2 miljoen. De budget-verschillen die er na het artikel 12 onderzoek ontstaan worden verrekend met de € 1 miljoen die in het herstelplan 2009 structureel beschikbaar zijn gesteld. In afwachting van het artikel 12 proof maken van de beheerplannen is in het TPO besproken dat deze € 1 miljoen, voor de jaren 2009 en 2010, éénmalig ingezet mag worden voor achterstallig onderhoud.

In 2009/2010 is deze € 1 miljoen aan de volgende werken besteed:

- Brug hoofdstraat Warten, brug Aytawai, Weidlânsbrêge
- Baggerwerk Nij Djip, Boarne en Jongebuorsterfeart
- Diverse oevervoorzieningen en steigers te Wergea

- Een gedeelte voor groot onderhoud verharding Meskerwier, Tsjerkebreed, Harstawei, Prikwei, De Dille en Poppenwiersterdyk
- Vervanging verouderde lichtmasten
- Sanering bomen
- Groot onderhoud sporthallen De Twine en Utingeradeelhal

In het artikel 12 rapport van 2011 zullen de overige beheerplannen worden meegenomen. Bijzondere aandacht verdient hier de baggerproblematiek. In overleg met de provincie en het waterschap wordt een notitie voorbereid, waarin uitgebreide argumentatie wordt gegeven voor aanvullende steun. De inwerkingtreding van de nieuwe Waterwet per 1 januari 2013 speelt hierbij een belangrijke rol.

4.3 Grondexploitatie

In de raad van 26 mei 2009 heeft de raad de nota grondbeleid vastgesteld. ***Op 2 november 2010 is ingestemd met de herziening van de grondexploitatie (zie bijlage 2, wijziging 14).

(Jaarrekening 2009) Overzicht diverse complexen en voorraden grond (x € 1.000,--)

Complex	Boekwaarde 1-1-2009	Boekwaarde 31-12-2009	Winst/verlies	Voorziening	Prognose
Onderhanden werk : woningbouwlocaties					
*Grut Palma	5.211	5.232			15
Woonimpuls	-/- 460	-/- 353			115
Leechein Akkrum	-/- 111	0	104		104
Onderhanden werk: bedrijventerreinen					
* *Frisia/Biensma3	3.163	3.914			80
Spikerboar Zuid	-/- 101	72			229
UTD	187	0	30		-/- 30
Garde Jagerswei	-/- 226	0	305		405
MFC	117	328		350	-/- 348
Totaal	7.780	9.193	439	-/- 350	
Voorraad niet in exploitatie					
Aldeboarn Prikwei	-/- 108	-/- 15	91		91
Wergea Zuidoost	69	69	-/- 6		
Boarnsté	579	607	-/- 26	-/- 476	-/- 476
De Baai 2	650	650	-/- 29	-/- 205	
Grou Noord	3.225	3.422			0
Warten uitbreiding 3	463	463	-/- 25	-/- 330	
Grond Spikerboar Zuid	13	13	-/- 3		
Boerderij Hôflan 2	4	4	-/- 3		
Sportpark Nesserdyk	276	0			
It Swinlan	0	-/- 24			
Herstructurering Raerd	11	15			
Totale voorraad	5.182	5.204	-/- 1	-/- 1.011	
Overig					
Overige gronden e.d	0	0	-/- 10		
Totaal overig			-/- 10		
2002					
Totaal	12.962	14398	428	-/- 1.361	

Complexen met risico's

* "Grut Palma" is een woningbouwplan met een capaciteit van 140 woningen. Er is een herberekening gemaakt naar aanleiding van een sterk verslechterde woningbouwmarkt. Op basis van deze herziening is voor 2011 een geringe verkoop geraamd. De planperiode loopt van 2005-2018.

** De uitgifte van het bedrijventerrein Frisia heeft als gevolg van de economische crisis een traag verloop.

*** De jaarstukken zijn op dit moment nog niet beschikbaar.

4.4 Conclusie

- **Met betrekking tot de projecten (zie 4.1) loopt de gemeente geen/weinig risico's meer.**
- **De beoordeling van de beheerplannen wordt meegenomen in artikel 12.**
- **In verband met de economische crisis is het grondbedrijf kwetsbaar en lopen "Grut Palma" en "Frisia" risico's. Deze risico's zijn beheersbaar.**

5. Beschrijving begroting 2011

5.0 Inleiding

De begroting 2009 is de laatst goedgekeurde begroting. Omdat in deze begroting een aantal relevante gegevens ontbraken, is de gemeente gevraagd om alle risicovolle posten volledig en inzichtelijk te maken in de voorjaarsnota 2009. Omdat de gemeente hier grotendeels in is geslaagd is in de pre artikel 12 fase besloten om deze voorjaarsnota 2009 inclusief de daarop volgende begrotingswijzigingen als kredietplafond te nemen. De voorjaarsnota 2009 kende een structureel tekort van € 1,4 miljoen en een incidenteel tekort van € 1,2 miljoen. Door de opname van het regulier en achterstallig onderhoud en de kapitaallasten voor herstructurering liep dit tekort in 2010 op tot € 16,3 miljoen.

Bedragen x € 1 miljoen.

	2010	2011	2012	2013
Voorjaarsnota 2009	-/- 16,3	-/- 15,2	-/- 11,0	-/- 9,8
Begroting 2010	-/- 15,3	-/- 14,4	-/- 10,1	-/- 9,2
Structureel *	-/- 3,4	-/- 4,2	-/- 4,6	-/- 4,8
Incidenteel	-/- 11,9	-/- 10,2	-/- 5,5	-/- 4,4
Voordeel t.o.v. voorjaarsnota	+ 1,0	+ 1,09	+ 0,88	+ 0,88

5.1 Begroting 2010

De begroting 2010 sloot met een nadelig begrotingssaldo van € 15,3 miljoen. Ten opzichte van de voorjaarsnota 2009 betekende dit, als gevolg van de najaarsnota 2009, een voordeel van € 1.085.000,--.

Als gevolg van het grote nadelige begrotingstekort heeft de raad op 10 november 2009 een saneringsvisie vastgesteld die erop gericht was om in 2015 tot een structureel sluitende begroting te komen. De globale visie op financieel herstel over de periode 2010-2015 zag er uit als volgt:

*

Geringere verhoging uitvoeringsmiddelen beheerplannen	€ 2,20 miljoen
Verbetering efficiency organisatie	- 0,30 "
Herzien toerekening indirecte kosten (nieuwe kostenverdeling)	- 0,30 "
Verhoging kostendekkendheid	- 0,10 "
Verlaging kapitaallasten activa (inhaalafschrijvingen)	- 0,70 "
Beleidsombuigingen	- 1,00 "
Extra opbrengsten Onroerende Zaakbelastingen (tariefsaanpassing)	- 0,20 "

5.2 Voorjaarsnota 2010

Structureel x € 1.000

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1.Primitieve begroting	-/- 15.272	-/- 14.383	-/- 10.131	-/- 9.186	-/- 9.186	-/- 4.799
* 2.Inkomsten verhoging	300	300	300	300	300	300
3.Ponttarieven	10	10	10	10	10	10
4.Begrotingsresultaat 1-1	-/- 14.987	-/- 14.073	-/- 9.821	-/- 8.876	-/- 8.876	-/- 4.489
* 5.Saneringsplan	3.092	3.549	3.972	4.251	4.530	4.530
6.Stads-en dorpsvernieuwing	10	10	10	10	10	10
* 7.Effecten voorjaarsnota	-/- 194	-/- 91	-/- 433	-/- 346	-/- 349	-/- 266
8.Korting algemene uitkering			-/- 317	-/- 792	-/- 1.299	-/- 1.749
Begrotingsresultaat na vjn	-/- 11.691	-/- 10.605	-/- 6.589	-/- 5.753	-/- 5.985	-/- 1.966
Structureel	-/- 76	-/- 431	-/- 841	-/- 1.283	-/- 1515	-/- 1.966
Incidenteel	-/- 11.615	-/- 10.184	-/- 5.748	-/- 4.470	-/- 4.470	0

Het structurele beeld van de voorjaarsnota 2010 zag er aanzienlijk beter uit dan in de begroting 2010. De oorzaak hiervan was dat op 15 mei 2010 het saneringsplan is vastgesteld door raad. De inkomensverhogende maatregelen ad. € 300.000,-- zijn in de raad van 14 december genomen. Aanvullend is uit het saneringsplan € 3.092.000,-- meegenomen, waaronder een bezuiniging op het

reguliere onderhoud van de beheerplannen van € 2,2 miljoen. Deze bezuiniging is ingegeven door een eerste vergelijking met de clusters van de algemene uitkering. Voor de wat kleinere aanpassingen wordt verwezen naar de begrotingswijzigingen 4 en 10 (zie bijlage 2). Bij de berekening van de voorjaarsnota is rekening gehouden met de Rijkskorting overeenkomstig het advies van de commissie Kalden. Het gaat hier om een korting van 10 % over de periode 2012 t/m 2015. Voor Boarnsterhim betekent dit ongeveer een korting oplopend tot 2015 van € 1,7 miljoen. Het is thans nog onzeker of de Rijkskorting in deze vorm en omvang zal worden geëffectueerd. De effecten van de voorjaarsnota zijn in het TPO behandeld. Er is goedkeuring voor het doen van uitgaven verleend voor de mutaties die betrekking hebben op 2010 zoals weergegeven op de blz. 58 t/m 60 van de voorjaarsnota 2010, alsmede de kosten voor begeleiding van het artikel 12 traject, gladheidsbestrijding en vorstschade. (zie bijlage 2, begrotingswijziging 12).

5.3 Najaarsnota 2010

De najaarsnota sloot met een positief saldo van € 199.542,--, waarvan € 75.395,-- een nadelig structureel effect heeft op de begroting 2010 en € 275.395,-- een incidenteel voordelig effect . Deze voorstellen zijn in het TPO aan de orde geweest. Met uitzondering van een bedrag voor extra afschrijving van € 398.859,-- is er toestemming gegeven tot het doen van uitgaven. De extra afschrijving heeft plaats gevonden op grond van de BBV-voorschriften, omdat uit nader onderzoek is gebleken dat er een aantal activa niet meer in het bezit van de gemeente was. In voorgaande jaren zijn deze extra afschrijvingen steeds ten laste van het rekeningsresultaat geboekt. In het TPO is derhalve afgesproken dat ook deze extra afschrijving verantwoord dient te worden in het jaarrekeningsresultaat 2010. (zie bijlage 2, begrotingswijziging 13)

5.4 Begroting 2011

Bedragen x € 1.000	Rekening 2009			Begroting 2011		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programmabegroting						
Alg. bestuur, oo en veiligheid	491	4.839	-/- 4.348	382	4.011	-/- 3.629
Leefbaarheid in dorpen	5.394	6.964	-/- 1.570	6.068	8.423	-/- 2.355
Sport,cultuur,recreatie,toerisme	1.817	3.116	-/- 1.299	195	3.290	-/- 3.095
Verkeer,vervoer en infra	506	4.591	-/- 4.085	204	11.695	-/- 11.491
Werk en bestaanszekerheid	6.595	10.618	-/- 4.023	6.330	10.360	-/- 4.030
Onderwijs en ontwikkeling	8.442	11.204	-/- 2.762	249	3.316	-/- 3.067
Volkshuisvesting en RO	5.426	5.817	-/- 391	3.703	5.676	-/- 1.973
Algemene dekkingsmiddelen	22.142			19.368		
Resultaat voor bestemming	50.813	47.059	3.664	36.499	46.771	-/- 10.272
Mutaties in reserves	1.340	705	635	1.144	576	568
Resultaat na bestemming	52.153	47.764	4.299	37.643	47.347	-/- 9.704

Bedragen x € 1.000

	2011	2012	2013	2014
Voorjaarsnota 2010	-/- 10.605	-/- 6.589	-/- 5.753	-/- 5.985
Mutaties begroting 2011	<u>901</u>			
Saldo begroting 2011	-/- 9.704	-/- 7.100	-/- 7.528	-/- 8.026
Incidenteel	-/- 9.942	-/- 6.605	-/- 6.508	-/- 6.595
Structureel	238	-/- 495	-/- 1.020	-/- 1.431

De verschillen tussen de voorjaarsnota 2010 en de begroting 2011 kunnen als volgt worden weergegeven (x 1.000):

- Beheerplannen (gebouwen) € 1.923 V

• Resultaten grondexploitatie	-	246	V
• Kapitaallasten	-	1.036	V
• Loonontwikkeling	-	287	N
• Afwaarderen activa	-	2.000	N
Totaal	€	901	V

Op 17 november 2010 is de (meerjaren)begroting 2011 ontvangen, zoals deze is vastgesteld door de raad in zijn vergadering van 16 november 2010. De begroting 2011 sluit met een negatief saldo van € 9.704.000,--, waarvan € 9.942.000,-- incidenteel (negatief) en € 238.000,-- structureel (positief).

Uit het voorgaande kan worden opgemaakt dat de gemeente een structureel sluitende begroting 2011 heeft aangeboden, hetgeen volgens de wettelijke bepaling zou moeten leiden tot repressief toezicht. In de begrotingsbrief van 20 december 2010 is echter aangegeven dat dit structurele saldo is gecorrigeerd met de negatieve algemene reserve van € 7 miljoen. Door deze reserve overeenkomstig de artikel 12 norm in 5 jaar af te schrijven, wordt het structurele saldo aangepast met € 1, 4 miljoen (negatief). Daarnaast wordt het structurele saldo nog beïnvloed door de opname van de structurele lasten met betrekking tot de herstructurering en de budgettaire last van € 4,4 miljoen voor regulier onderhoud van kapitaalgoederen. Dit laatste bedrag is indicatief van aard omdat het budgettaire niveau van de beheergoederen afhankelijk is van het onderzoek in het kader van artikel 12. Ook is het nog de vraag in hoeverre de *afwaardering van de activa, als onderdeel van het saneringsplan, wordt gehonoreerd binnen het artikel 12 traject. Volledigheidshalve moet ook gesteld worden dat het op dit moment nog niet bekend is in hoeverre de korting van de algemene uitkering plaats zal vinden.

Het incidentele tekort wordt sterk beïnvloed door het achterstallig onderhoud van de kapitaalgoederen (€ 8,1 miljoen). Ook dit bedrag is indicatief van aard omdat middels het artikel 12 onderzoek nog nader onderzocht moet worden in hoeverre de opgenomen bedragen artikel 12 proof zijn. Het voordeel van een aanvullende bijdrage uit artikel 12 is dat voor de uitgaven van achterstallig onderhoud, voor zover gehonoreerd, ook directe dekking aanwezig is.

* Afwaardering van de activa

Saneringsplan 2010-2015
Bedragen x € 1.000

meerjarenperspectief

	2011	2012	2013	2014	2015
1 Beheerplannen	2.204	2.204	2.204	2.204	2.204
2 Bedrijfsvoering	92	253	300	300	300
3 Doorbelasting indirecte kosten	46	46	46	50	50
4 Kostendekkendheid	100	100	100	100	100
5 Activa	190	380	570	760	950
6 Beleidsombuigingen	797	869	911	1.000	1.000
7 Onroerendzaakbelasting	200	200	200	200	200
Totaal	3.629	4.052	4.331	4.614	4.800

Zoals gesteld wordt er in het saneringsplan van uitgegaan dat er jaarlijks € 2 miljoen en in totaal € 10 miljoen aan eenmalige middelen gegenereerd moet worden voor het afwaarderen van activa met maatschappelijk nut. Uit bovenstaande tabel blijkt, dat dit een structureel voordeel oplevert van € 190.000,-- per jaar. Deze eenmalige middelen zijn niet aanwezig, omdat er sprake is van een negatieve algemene reserve. Hoewel er in de begroting 2011 vanuit wordt gegaan, dat de benodigde injectie voor de extra afschrijving niet past binnen het aanvaardbaar begrotingstekort verdient dit nadere nuancerings.

5.5 Ratio's gemeenten in Fryslân o.b.v. jaarrekening 2009 (excl. grondbedrijf)

Een aantal ratio's zijn bekend vanuit de verschillende begrotings- en herindelingscans van het ministerie van BZK. Dit betreft het financieringssaldo, de gouden balansregel, de solvabiliteit, de

investeringsratio en de financieringsratio. Deze ratio's zijn in onderstaande model aangevuld met een ratio voor de de investeringen, met maatschappelijk nut per inwoner van de gemeenten. Hierna volgt een beschrijving van de verschillende ratio's die in de tabel zijn opgenomen.

Financieringssaldo

Het financieringssaldo geeft weer of de vaste financieringsmiddelen (de som van het eigen vermogen en het lang vreemd vermogen) al dan niet toereikend zijn om de vaste activa te financieren. Onvoldoende lang vermogen leidt tot een financieringstekort. Boarnsterhim heeft een overschot aan financieringsmiddelen om de vaste activa te financieren. Het overschot bedraagt € 5,7 mln.

Gouden balansregel.

Hierin wordt de ideale verhouding tussen het totaal van de vaste activa en de vaste financieringsmiddelen weergegeven. De looptijd van het vermogen dient hierbij zoveel mogelijk te zijn afgestemd op de omlooptijd van de activa. De bedrijfseconomische norm voor particuliere bedrijven is 1, dat wil zeggen dat alle vaste activa zijn gefinancierd met eigen vermogen en lang vreemd vermogen. In feite is de gouden balansregel vergelijkbaar met het financieringssaldo. Voor Boarnsterhim betekent de ratio van 0,88, dat er meer aan vaste financieringsmiddelen aanwezig zijn dan nodig is voor de financiering van de vaste activa.

Solvabiliteit

Deze ratio geeft de mate weer, waarin de gemeente haar investeringen door middel van eigen middelen financiert. Er zijn verschillende manieren om deze ratio uit te rekenen. De hier gekozen wijze is om het eigen vermogen te delen door de vaste activa. De solvabiliteit van Boarnsterhim is erg slecht. Een solvabiliteit hier van 12% betekent dat 88% van de vaste activa met vreemd vermogen is gefinancierd.

Investeringsratio

De investeringsratio geeft de gemiddelde resterende afschrijvingstermijn weer. De ratio wordt bepaald door de boekwaarde van de activa (exclusief grondexploitatie, hypothecaire geldleningen aan personeel, deelnemingen en beleggingen en kapitaalverstrekkingen woningbouw) per 31 december te delen door de afschrijvingslasten. Een relatief lage investeringsratio geeft aan dat de gemeente zijn activa relatief snel afschrijft. De lasten worden op deze wijze minder naar de toekomst verschoven. De investeringsratio van Boarnsterhim is hier relatief laag en ligt onder het gemiddelde in Fryslân. Dit is positief. Hierbij moet wel worden vermeld, dat in 2009 sprake is geweest van extra afschrijvingen van ca € 1 mln. Wanneer dit niet het geval was geweest, zou de investeringsratio 19,1 bedragen, wat net boven het Friese gemiddelde ligt.

Financieringsratio

De relatie tussen vrijgekomen middelen (afschrijving en ontvangen aflossing) en de betaalde aflossingen op lang vreemd vermogen is een indicator voor het vermogen van de gemeente om het investeringsvolume op peil te houden, zonder nieuw vreemd vermogen aan te trekken. In een 'normale situatie' lopen de afschrijvingen en aflossingen nagenoeg parallel. Bij Boarnsterhim is dit niet het geval. Een ratio lager dan 1 betekent dat het bedrag aan aflossingen hoger is dan het bedrag aan afschrijvingen. Over 2009 werd er voor ca € 0,8 mln meer afgelost, dan er afgeschreven werd. Indien de extra afschrijvingen over 2009 buiten beschouwing worden gelaten bedraagt het "tekort" aan afschrijvingen ca € 1,8 mln. Om de activa op orde te houden moet er jaarlijks voor dit bedrag aan vreemd vermogen worden aangetrokken. Meestal heeft dit te maken met het expireren van leningen, waardoor in 2009 grote aflossingen zijn gedaan. Met name is dit het geval voor de gemeente Ooststellingwerf.

Investeringen met maatschappelijk nut

Zoals is aangegeven wil de gemeente Boarnsterhim extra afschrijven op de investeringen met maatschappelijk nut. Activeren van activa met maatschappelijk nut is toegestaan vanuit het BBV. De voorkeur wordt er echter aan gegeven om deze investeringen direct ten laste van de exploitatie te

brengen. De mogelijkheid om te activeren wordt echter wel geboden, omdat er gemeenten zijn die zich anders geen investeringen van maatschappelijk nut kunnen veroorloven. Gemeenten met relatief veel activa van maatschappelijk nut zouden hiervoor als reden kunnen aangegeven dat de budgettaire positie het niet toelaat om de lasten direct ten laste van de exploitatie te brengen.

In dit overzicht is inzichtelijk gemaakt in hoeverre Boarnsterhim, voor wat betreft investeringen met maatschappelijk nut, afwijkt van de andere gemeenten in Fryslân. Gemiddeld wordt in Fryslân per inwoner voor € 249 aan activa met maatschappelijk nut geactiveerd. De gemeente Boarnsterhim heeft voor € 658 per inwoner aan activa met maatschappelijk nut geactiveerd. Ten opzichte van het gemiddelde in Fryslân (zonder de gemeente Boarnsterhim) heeft de gemeente Boarnsterhim voor € 658/- 249 * 19.358 inwoners = € 7.932.000 meer activa van maatschappelijk nut.

Aangezien de gemeente Boarnsterhim, de eilanden buiten beschouwing gelaten, hiermee hoog scoort, valt er alles voor te zeggen om (een deel van) de activa met maatschappelijk nut mee te nemen in het aanvaardbare begrotingstekort.

	Financie- ringssaldo	Gouden balansregel	solva biliteit	Inv. ratio	Financ. ratio	inv.maatsch. nut p/inw
Harlingen	-4.096	0,95	0,83	23,48	11,86	0
Heerenveen	-111.978	0,52	0,48	17,15	0,44	68
Kollumerland	-2.101	0,95	0,37	13,92	1,80	212
Lemsterland	-149	0,99	0,37	8,55	2,87	86
Littenseradiel	1.334	1,05	0,45	22,10	1,30	821
Menaldumadeel	-4.268	0,87	0,33	13,24	1,92	370
Opsterland	-9.836	0,90	0,59	8,70	2,27	410
Ooststellingwerf	-3.939	0,95	0,43	28,69	0,43	135
Terschelling	-613	0,97	0,53	20,36	2,67	68
Weststellingwerf	-11.136	0,89	0,22	14,72	1,20	239
Boarnsterhim	-5.777	0,88	0,12	13,05	0,80	658
Wunseradiel	-4.347	0,85	0,62	14,59	3,47	613
Wymbritseradiel	-7.222	0,81	0,78	5,12	3,50	597
Achtkarspelen	3.478	1,04	0,34	20,68	1,04	397
Ameland	-589	0,98	0,42	21,11	0,92	0
Bolsward	-941	0,97	0,32	22,21	3,45	168
Dantumadiel	-2.192	0,94	0,69	13,70	4,82	172
Dongeradeel	3.293	1,03	0,22	24,57	0,63	274
Ferwerderadiel	-233	0,99	0,45	21,19	1,22	307
Het Bildt	-3.747	0,81	0,65	15,21	2,91	322
Leeuw'deel	-3.884	0,83	0,30	16,98	1,11	270
Schier	43	1,01	0,36	21,42	0,51	711
Skarsterlan	-23.893	0,72	0,69	13,86	1,14	457
Smallingerland	-12.169	0,93	0,43	23,35	2,46	47
Tytsj.diel	-13.416	0,85	0,47	4,57	3,59	128
Leeuwarden	-103.401	0,75	0,34	15,97	0,98	257
Vlieland	-2.053	0,87	0,47	18,86	1,04	910
Gaasterlan Sleat	-9.251	0,65	0,97	10,30	1,73	280
Franekeradeel	-13.803	0,73	0,87	17,86	1,50	245
Nijefurd	-640	0,97	0,68	13,29	2,70	606
Sneek	258	1,00	0,43	23,66	0,49	55
gemiddeld	-11.202	0,89	0,49	16,85	2,15	* 249
per gemeente						

* het gemiddelde is hier een gewogen gemiddelde tussen activa van maatschappelijk nut in vergelijking met het aantal inwoners in de gemeente.

5.6 Productenraming

Het uitgavenplafond is voor het begrotingsjaar 2011 bepaald op het niveau van de laatst goedgekeurde begroting 2009 op functieniveau, inclusief de goedgekeurde wijzigingen. De

productenraming 2010, zoals vastgesteld door uw college van B&W in haar vergadering van 22 december 2009, is de concretisering van dit uitgavenniveau. Indien de begroting 2011 op onderdelen lagere lasten of hogere baten vertoont dan zijn die bedragen leidend. In het TPO is afgesproken dat dit niveau op het begrotingsjaar 2011 van toepassing zal zijn.

5.7 Conclusie

- **De begroting 2011 sluit met een positief structureel saldo en een negatief incidenteel saldo.**
- **Er is een correctie toegepast op het positief structureel saldo door de algemene reserve in 5 jaar af te schrijven.**
- **De begroting is niet reëel sluitend omdat er in het kader van artikel 12 nog een oordeel moet plaatsvinden over de beheerplannen en de afwaardering van investeringen met maatschappelijk nut.**
- **De aflossingen zijn hoger de afschrijvingen, waardoor meer vreemd vermogen aangetrokken moet worden.**
- **Het uitgavenplafond voor 2011 is gerelateerd aan de door B&W in december 2009 vastgestelde productenraming 2010.**

6 Toezicht

6.0 Inleiding

Op grond van de Gemeentewet, respectievelijk de Wet gemeenschappelijke regelingen, houden wij toezicht op de financiële positie van gemeenten en gemeenschappelijke regelingen. De wettelijke bepalingen vinden sinds 1 januari 2009 hun uitwerking in het Gemeenschappelijk Financieel toezichtskader "Zichtbaar toezicht". Het beleid van de provincie is erop gericht om een gezond financieel beleid bij de gemeente te bevorderen met in achtname van de autonomie van de gemeenten. De gemeenteraad is immers de eerst verantwoordelijke voor een gezond financieel beleid. Ons toezicht kenmerkt zich daarom door een terughoudende opstelling. Repressief toezicht is hierbij regel en preventief toezicht een uitzondering. De inzet is om voor de toekomst het toezicht uit te voeren in overeenstemming met de landelijke norm d.w.z. risicogericht en proportioneel.

6.1 Het toezicht in 2010

Bij brief van 15 december 2009 is de gemeente Boarnsterhim onder preventief toezicht geplaatst met als reden dat de programmabegroting 2010 een aanmerkelijk structureel tekort vertoonde. Dit besluit werd mede gedragen door het feit dat de gemeente bij de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) een aanvraag had ingediend om, op grond van artikel 12 van de Financiële-verhoudingswet, in aanmerking te komen voor een aanvullende bijdrage uit het gemeentefonds. Dit besluit is op 9 februari 2010 verdaagd en bij besluit van 10 mei 2010 is goedkeuring onthouden aan de door de raad vastgestelde begroting 2010.

Op 17 november 2009 heeft de gemeente een aanvraag ingediend voor een aanvullende uitkering op grond van artikel 12 van de Fvw en in januari 2010 is gestart met de artikel 12 procedure. Op grond van artikel 20 van het Besluit Financiële Verhouding 2001 werd door de provincie verslag uitgebracht over de financiële positie van de gemeente Boarnsterhim. Dit verslag is gezonden aan de beheerders van het gemeentefonds, De Raad voor de Financiële verhoudingen en de gemeente Boarnsterhim. Op 9 april 2010 is het tussenrapport van BZK ontvangen, waarin nader werd toegelicht dat de gemeente voldeed aan de voorwaarden om in aanmerking te komen voor een aanvullende uitkering in het kader van artikel 12 van de Fvw.

Om versnelling aan te brengen in het artikel 12 proces is er in april 2009 een pre artikel 12 traject gestart. Centraal hierin stond het TPO tussen gemeente, provincie en BZK. In dit overleg zijn het herstelplan, de beheerplannen voor kapitaalgoederen en de verdere beleidsvoornemens van de gemeente aan de orde geweest. Ook heeft er regelmatig overleg plaats gevonden op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau.

Alle besluiten met financiële consequenties zijn vooraf met de toezichthouder- en vervolgens in het TPO besproken. De besluiten waarmee het TPO heeft ingestemd zijn vervolgens aan de gemeenteraad ter besluitvorming voorgelegd. De hieruit voortvloeiende begrotingswijzigingen 2010 (nummers 1 t/m 16) zijn aan Gedeputeerde Staten gezonden met een aanvraag voor het doen van uitgaven. Besloten is aan deze aanvragen voor het doen van uitgaven onze goedkeuring te verlenen.

Het laatste halfjaar heeft in het teken gestaan van het artikel 12 rapport 2010. Binnenkort wordt dit rapport opgeleverd, waarmee een belangrijke stap wordt gezet naar het financieel herstel van de gemeente Boarnsterhim. De afwikkeling van het artikel 12 proces is mede van belang, omdat er per 1 januari 2014 (waarschijnlijk) een herindeling zal plaatsvinden. Zowel voor de gemeente zelf als de betrokken gemeenten is het van belang op welke wijze en in welk tempo de gemeente schoon zal worden opgeleverd. Vandaar dat de inspecteur is verzocht het 2^e artikel 12 rapport vervroegd op te leveren. Het is hierbij van belang dat de gemeente tijdig de in het eerste artikel 12-rapport genoemde en benodigde informatie oplevert..

Voor het begrotingsjaar 2011 heeft de gemeente wederom een verzoek ingediend voor een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds. Een kopie van deze aanvraag is aan het college van Gedeputeerde Staten ter kennisgeving gezonden.

Bij brief van 20 december 2010 is de gemeente Boarnsterhim voor het begrotingsjaar 2011 onder preventief toezicht gesteld, omdat de programmabegroting 2011 opnieuw een aanmerkelijk structureel tekort vertoonde. Dit besluit werd mede gedragen door het besluit van de gemeenteraad om voor 2011 een aanvullende uitkering, op basis van artikel 12 van de Fvw, aan te vragen.

BIJLAGEN

I Samenstelling bestuur en kerngegevens gemeente Boarnsterhim

- II **Begrotingswijzigingen 2010**
- III **Checklist begroting 2011 BBV**

Bijlage 1 Samenstelling bestuur en kerngegevens gemeente Boarnsterhim**Samenstelling gemeenteraad 2010-2014**

Leden van de raad	
Aantal	Namens
4	Gemeentebelangen
3	PvdA
3	FNP
2	CDA
2	VVD
2	D 66
1	Groen Links

Leden van het college van burgemeester en wethouders	
T. Baas	Burgemeester
F.A.J.M. van Beek	Wethouder
Mw. H.J. de Haan-Laagland	Wethouder
Mw. M.A.J. Jager-Wöltgens	Wethouder
G. Heeringa	Gemeentesecretaris

Kerngegevens

A. Sociale structuur (op begrotingsbasis)	2007	2008	2009	2010	2011
Aantal inwoners	19300	19317	19275	19.342	19358
waarvan: 0-4 jaar	1104	1066	979	977	911
4-12 jaar	2060	2128	2174	2177	2182
12-28 jaar	1377	1400	1390	1426	1414
18-65 jaar	12210	12124	12064	11958	11943
65 jaar en ouder	2549	2599	2668	2804	2908
Aantal periodieke bijstandsgerechtigden WWB	202	200	180	190	185
Aantal uitkeringsgerechtigden ingevolge: de wet I.O.A.W.	15	12	10	18	14
de wet I.O.A.Z.	4	4	3	5	5
Aantal tewerkgestelden in sociale werkgemeenschappen	82	82	86	85	83
B. Fysieke Structuur (op begrotingsbasis)	2007	2008	2009	2010	2011
Oppervlakte gemeente (in ha):	16859	16859	16859	16859	16858
waarvan: binnenwater (in ha)	1499	1499	1499	1499	1499
beschermde dorpsgezichten	5	5	6	6	6
Aantal woningen	8144	8277	8382	8344	8264
Lengte van de wegen (in km)	225	246	246	249	249
Lengte van de recreatieve fiets-, ruit- en wandelpaden (in km)	5,5	35,0	35,0	118	118
Lengte fiets- en voetpaden (in km)					
Lengte van de waterwegen (in km)	109	109	109		
Aantal ha. water waar de gemeente vaarwegbeheerder is				290	290
Aantal ha. openbaar groen (excl. begraafplaatsen, sportvelden en bossen)				191	191
Aantal ha. openbaar groen, buiten de bebouwde kom				130	130
Aantal ha. openbaar groen, binnen de bebouwde kom				61	61
Aantal ha. openbaar groen	48	48	67,4		

Bijlage 2

Begrotingswijzigingen 2010

1. Programmabegroting 2010 (wijziging 001)
Naast het vaststellen van belastingverordeningen worden er kredieten beschikbaar ten behoeve van het gemeentelijk rioleringsplan, automatiseringsplan en het integraal huisvestingsplan. Omdat met betrekking tot de kredieten de budgettaire lasten reeds zijn meegenomen in de begroting 2009 of in de voorjaarsnotitie 2009 heeft dit geen budgettaire gevolgen voor de begroting 2010, zodat ik hiermee kan instemmen.
2. Algemene dekkingsmiddelen (wijziging 002)
In deze wijziging worden inkomensverhogende maatregelen getroffen ten aanzien van de OZB, tarieven bouwleges en begraafrechten en een taakstelling met betrekking tot een onderzoek naar alternatieve wijzen van brugbediening. Omdat de inkomensverhogende maatregelen een positief effect hebben op de budgettaire positie van de gemeente kan ik hiermee instemmen.
3. Verbreed GRP en nieuw rioleringsplan (wijziging 003)
Op 1 januari 2008 is de Wet Gemeentelijke Watertaken in werking getreden. De uitgaven hieromtrent kunnen middels tarieven worden afgedekt. Omdat deze exercitie budgettair neutraal door de begroting loopt kan ik hiermee instemmen.
4. Beheer- en belastingverordening veerpont de Burd (wijziging 004)
De financiële gevolgen voor het product veerpont zullen als gevolg van de beheer- en belastingverordening veerpont de Burd een positieve uitwerking hebben op de begroting, zodat ik hiermee in kan stemmen.
5. Afvalstoffen/afvalstoffen Merengebied (005).
Door de daling van de kosten zijn de tarieven overéénkomstig aangepast. Met deze handelwijze kan worden ingestemd.
6. Huisvesting onderwijs
In begrotingswijziging 1 is reeds toestemming gegeven voor uitgaven betreffende het integrale huisvestingsplan voor het jaar 2010. De reden hiervan was dat de budgettaire lasten reeds zijn opgenomen in de begroting 2009 (inclusief wijzigingen). Ik wil de toestemming tot het doen van uitgaven bij deze wijziging wederom bevestigen. Hierbij moet echter wel de kanttekening worden gemaakt dat deze toestemming niet van toepassing is voor het uitvoeringsjaar 2011. In het begrotingsjaar 2011 zal er opnieuw een afweging plaats moeten vinden, waarbij het criterium zal zijn of er dekking kan worden gevonden binnen een sluitend financieel herstelplan.
7. Kredietaanvraag "Terherne Kom"
Met ingang van 1 januari 2008 is de nieuwe wet W.R.O. van kracht. Op grond van deze wet heeft de gemeente de verplichting om de bestemmingsplannen één maal in de 10 jaar te actualiseren. Indien de gemeente hieraan niet voldoet mogen er geen leges worden geheven. Omdat het hier gaat om een wettelijke taak en er binnen de bestemmingsreserve "Ontwikkeling bestemmingsplannen Terherne" voldoende ruimte aanwezig is kan ik met deze uitgave instemmen.
8. Overheveling budgetten 2009 en 2010
Met uitzondering van de uitgaven met een structurele doorwerking kan er met deze uitgaven worden ingestemd.
9. Financieel herstelplan 2010-2015
Ter verbetering van de financiële positie is het financieel herstelplan 2010-2015 opgesteld. Omdat het herstelplan leidt tot een structurele verbetering van de begrotingspositie kan ik hiermee instemmen.

- 10 Aanpassing Stads- en Dorpsvernieuwing Akkrum 3^e fase B
Voor de aanpassing Stads- en Dorpsvernieuwing Akkrum 3^e fase B is aanvankelijk een krediet beschikbaar gesteld, dat in een later stadium is teruggeraamd. Om de provinciale bijdrage veilig te stellen is thans een aanvullend krediet van € 110.251,-- noodzakelijk. Aangezien dit aanvullende krediet wordt gedekt door het terugbrengen van € 9.966,-- aan kapitaallasten en een positieve invloed heeft op de kosten betreffende het beheer van kapitaalgoederen kan ik met deze wijziging instemmen.
- 11 Jaarstukken 2009, jaarverslag en jaarrekening
De jaarrekening laat een voordelig saldo van € 4,3 miljoen zien. Omdat de besteding van dit overschot uitvoerig aan de orde is geweest in het overleg tussen Rijk, Provincie en Gemeente (TPO), kan ik met deze wijziging instemmen.
- 12 Voorjaarsnota 2010
De programmabegroting 2010 is nog niet goedgekeurd. Het uitgangspunt voor de toezichthouder blijft daarom de begroting 2009 inclusief de goedgekeurde begrotingswijzigingen 2009 en de gehonoreerde aanvragen voor het doen van uitgaven over het begrotingsjaar 2010. Dat is dan ook de reden, dat met betrekking tot de voorjaarsnota 2010 de toestemming tot het doen van uitgaven beperkt blijft tot de mutaties zoals die zijn weergegeven op bladzijde 58, 59 en 60. In totaal gaat het hier om een structureel negatief saldo van € 73.272,-- en een positief incidenteel saldo van € 267.291,--. Volledigheidshalve moet worden gesteld, dat alleen toestemming kan worden gegeven voor uitgaven/inkomsten die betrekking hebben op het begrotingsjaar 2010 en uitgaven/inkomsten die vanuit 2010 doorlopen naar de volgende jaren.
Met betrekking tot de uitgaven, die zijn aangegeven op bladzijde 60 van de voorjaarsnota is in het TPO overleg het volgende overeengekomen. De kosten die betrekking hebben op begeleiding van artikel 12, groot € 146.800,--, kunnen ten laste worden gebracht van de algemene reserve en worden meegenomen in het relevante begrotingstekort. Met de kosten van gladheidsbestrijding en herstel van vorstschade, in totaal € 360.000,--, kan ik instemmen, omdat deze kosten onuitstelbaar en onvermijdbaar zijn. Wel dient hierbij de opmerking te worden gemaakt dat het toekennen hiervan een besparing dient op te leveren in het beheerplan wegen. Ook kan in principe akkoord worden gegaan met de kosten van herindeling, indien in een goed beargumenteerd voorstel wordt aangegeven dat deze kosten noodzakelijk zijn.
13. Najaarsnota 2010
De najaarsnota 2010 sluit met een positief saldo van € 199.542,--. Dit saldo bestaat voor € 275.395,-- uit incidentele meevallers en voor € 75.853,-- uit structurele tegenvallers. Omdat in de najaarsnota de onvermijdbare uitgaven en inkomsten ten opzichte van de begroting worden vastgelegd kan ik hier grotendeels mee instemmen. Als onderdeel van de najaarsnota wordt de toestemming gevraagd voor een onttrekking uit de algemene reserve van € 388.859,-- ten behoeve van eenmalige extra afschrijvingen. In het TPO overleg van 1 februari 2011 is besloten om voor deze extra afschrijving geen toestemming te verlenen voor het doen van uitgaven. De reden hiervoor is, dat volgens goed gebruik extra afschrijvingen ten laste van het rekeningsresultaat worden gebracht; dit om de accountant hierover een oordeel te laten vellen. De extra afschrijving kan derhalve ten laste van het rekeningsresultaat 2010 worden gebracht.
14. Herziening grondbedrijf 2010
De exploitatie van het grondbedrijf wordt jaarlijks vastgesteld en herzien. Deze herziening wordt noodzakelijk geacht om beter aan te sluiten bij de marktsituatie. Deze jaarlijkse herzieningen passen in het beleid om in control te komen en de accountant betere aanknopingspunten te geven bij de beoordeling van de risico's in de afzonderlijke exploitaties. Omdat een jaarlijkse herziening van de grondexploitatie onvermijdbaar is kan ik met deze wijziging instemmen.

- 15 Herschikking uitvoeringskredieten scholenbouw Grou en Akkrum
De raad heeft kredieten beschikbaar gesteld voor de realisatie van twee (voorheen brede) scholen te Akkrum en Grou. Binnen deze kredieten zijn conform de uitgangspunten kosten verantwoord die betrekking hebben op grotere percelen (brede scholen) en meerdere doelen. Tevens was binnen deze kredieten onvoldoende rekening gehouden met de gebruiksdoelen en de daaraan gekoppelde BTW. Voor de juiste verdeling van de kosten, de verrekening van de BTW en de herschikking van de stelposten is het noodzakelijk dat kredieten worden herzien. Omdat deze herschikking ten opzichte van de beschikbare middelen leidt tot incidentele en structurele voordelen, kan ik hier mee instemmen.

**BIJLAGE 3: CHECKLIST BEGROTING 2011 OP AANWEZIGHEID VIA BBV
VOORGESCHREVEN ONDERDELEN**

Gemeente <Boarnsterhim>					
art	omschrijving	onderwerp	sub-onderwerp	j/n	eventuele actie
8	programmabegroting			ja	
		programmaplannen 3 w's		ja	
	overzicht dekkingsmiddelen			ja	
		lokale heffingen (waarvan besteding niet gebonden)		ja	
		algemene uitkering		ja	
		dividend		ja	
		saldo financieringsfunctie		ja	
		saldo BTW-compensatiefonds		ja	
		overige algemene dekkingsmiddelen		ja	
10	paragraaf	lokale heffingen		ja	
			geraamde inkomsten	ja	
			beleid	ja	
			overzicht diverse heffingen	ja	
			lastendruk	ja	
			kwijtscheldings-beleid	ja	
11	paragraaf	weerstandsvermogen		ja	
			weerstands-capaciteit	ja	
			risico's	ja	
			beleid	ja	
12	paragraaf	onderhoud kapitaalgoederen		ja	
			wegen	ja	
			riolering	ja	
			water	ja	
			groen	ja	
			gebouwen	ja	
			beleidskader plannen	ja	
			financiële vertaling	ja	
13	paragraaf	financiering		ja	
			conform Wet fido (zie handreiking)	ja	
14	paragraaf	bedrijfsvoering		ja	
			beleids-voornemens	ja	
15	paragraaf	verbonden partijen		ja	
			visie op partijen in relatie tot programma's	ja	
			beleids-voornemens	ja	

16	paragraaf	grondbeleid		ja	
			visie in relatie tot doelstellingen programma's	ja	
			uitvoering grondbeleid	ja	
			actuele prognose resultaten	ja	
			onderbouwing geraamde winstnemingen	ja	
			reserves grondexploitatie in relatie tot risico's	ja	
17	overzicht baten/lasten			ja	
		per programma de raming van de baten/lasten en het saldo		ja	
		overzicht van geraamde algemene dekkingsmiddelen		ja	
		bedrag voor onvoorzien		ja	
		resultaat voor bestemming		ja	
		toevoegingen en onttrekkingen aan reserves en voorzieningen		ja	
		geraamde resultaat na bestemming		ja	
19	toelichting overzicht baten/lasten			ja	
		overzicht van geraamde incidentele baten en lasten		ja	
20	uiteenzetting van de financiële positie			ja	
		gevolgen financiële positie van bestaand en nieuw beleid		ja	
		arbeidskosten		ja	
		investeringen gesplitst in economisch en maatschappelijk nut in openbare ruimte		ja	
		de financiering		ja	
		verloop van reserves en voorzieningen		ja	
21	toelichting uiteenzetting van de financiële positie			ja	
		grondslag ramingen		ja	
		ontwikkelingen t.o.v. vorig begrotingsjaar		ja	
22	meerjarenraming			ja	
		gevolgen 3 jaren		ja	
		gevolgen financiële positie van bestaand en nieuw beleid		ja	
		arbeidskosten		ja	

		investeringen gesplitst in economisch en maatschappelijk nut		ja	
		de financiering		ja	
		verloop van reserves en voorzieningen		ja	
23	toelichting MJB			ja	
		grondslag ramingen		ja	
		ontwikkelingen t.o.v. vorige MJB		ja	
66	productramingen			ja	Door college vastgesteld
		uitwerking programma's in producten		ja	
		per product de lasten/baten en het saldo		ja	
		verdelingsprincipe		ja	
		totalen sluiten aan met programma's		ja	
67	toelichting productramingen			ja	
68		overzicht kapitaallasten		ja	
			afschrijvingen	ja	
			rente	ja	
71	informatie van derden			ja	
		conversietabel producten-programma's		ja	
		conversietabel producten-functies		ja	
		gegevens voor 15-11 bij GS		nee	Begroting is op 16/11 vastgesteld en meteen daarna aangeleverd bij GS; hiervoor is door GS ontheffing verleend.

